

"IKKE VED MAGT OG IKKE VED STYRKE, MEN VED MIN ÅND, SIGER HÆRSKARERS HERRE"

Tidligere kriminelle er dårlige rollemodeller

Flere kommuner har ansat tidligere kriminelle, der skal lede kriminalitetstruede unge på rette vej. Men ny rapport fraråder brugen af ekskriminelle i det kriminalitetsforebyggende arbejde. De tidligere kriminelle kan være svære at styre og i værste fald skubbe unge i retning af en kriminel løbebane

AF BRITTA SØNDERGAARD

soendergaard@k.dk

En række kommuner og boligselskaber har de seneste år brugt ekskriminelle som rollemodeller og gadeplansarbejdere i et forsøg på at få udsatte unge til at styre uden om kriminalitet. Men en ny rapport fra Center for Boligsocial Udvikling, der har undersøgt rollemodelsindsatsen i seks boligområder, fraråder nu brugen af forhenværende kriminelle som forbilleder for andre unge.

Tidligere erfaringer har også vist, at brugen af ekskriminelle i det kriminalitetsfore-

byggende arbejde kan være en risikabel strategi. For tre år siden viste en rapport fra konsulentbureauet LG Indsigt, at hver fjerde af 79 adspurgte kommuner havde måttet opsig en gadeplansmedarbejder, fordi medarbejderen havde begået kriminalitet under ansættelsen. Samme år blev en 33-årig rollemodel fra en ungdomsklub i Høje-Taastrup Kommune idømt et års fængsel for vold.

"Det er nærliggende at bruge tidligere kriminelle som rollemodeller, fordi de ofte er gode til at sætte sig i respekt, og fordi de kender tankegangen hos unge, der er i risiko

for at blive kriminelle. Men vores undersøgelse viser, at de kan være svære at styre. Forhenværende kriminelle kan være gode til at dæmpe gemytterne, hvis bølgerne går højt, og de kan på den måde holde unge ude af kriminalitet, men de kan sjældent vise de unge en vej i forhold til job, uddannelse og nye handlemuligheder i livet. Man skal også være varsom med det signal, man sender til resten af de unge i et boligområde, når man fremhæver tidligere kriminelle som forbilleder," siger en af rapportens forfattere, seniorkonsulent Mette Fabricius fra Cen-

ter for Boligsocial Udvikling. Rapporten konkluderer også, at rollemodeller ikke nødvendigvis skal rekrutteres blandt særligt talentfulde unge, men at forbillederne med fordel kan være almindelige unge fra lokalområdet, der kan inspirere andre til at komme væk fra en gadeorienteret livsstil.

I boligområdet Herredsvang i Aarhus har boligsocial børn- og ungemedarbejder Miguel Mikkelsen arbejdet med rollemodeller i otte år. Hvor indsatsen i begyndelsen byggede på unge med tidligere kontakter til det kriminelle

 Man skal også være varsom med det signal, man sender til resten af de unge i et boligområde, når man fremhæver tidligere kriminelle som forbilleder.

METTE FABRICIUS, SENIORKONSULENT

miljø, er de fem rollemodeller, der i dag er ansat i Herredsvang, almindelige unge, som er i gang med uddannelse og job og har en ren strafteattest.

"I begyndelsen satsede vi på nogle af de tidligere kriminelle, fordi miljøet i Her-

redsvang på det tidspunkt var meget råt. Rollemodellerne afspejlede miljøet. Vi har lige ansat fire nye unge som rollemodeller, og det er unge, som er under uddannelse eller i arbejde. Det hænger sammen med, at miljøet i Herredsvang er et helt andet,

end det var for syv-otte år siden, og at ungdomskriminaliteten er faldet. Derfor er rollemodellerne også nogle andre," siger Miguel Mikkelsen.

Nuuradiin S. Hussein, der er SSP-konsulent – et samarbejde mellem Skole, Socialforvaltning og Politi – i Aalborg Kommune, fortæller, at kommunen for flere år siden holdt op med at bruge tidligere kriminelle som rollemodeller. Aalborg Kommune er i øjeblikket i gang med at uddanne 10 såkaldte dialogambassadører med etnisk minoritetsbaggrund. De unge skal fungere som rollemodel-

ler i byens etniske miljøer og samtidig være med til at styrke det frivillige arbejde.

"Forskning fra blandt andre kriminologen Flemming Balvig viser, at brugen af tidligere kriminelle ikke flytter noget i forhold til forebyggende arbejde, og at det i værste fald kan have den modsatte effekt. Jeg er ked af, at anbefalingen om ikke at bruge ekskriminelle først kommer nu, for det har længe været kendt viden, at det ikke er en god vej at gå," siger Nuuradiin S. Hussein. ■

► **Faisal Saeed er uddannet pædagog og har arbejdet som såkaldt rollemodel og mentor for andre unge i det socialt belastede kvarter Herredsvang i Aarhus i fire år. Han mener, at den tætte kontakt til unge, der er på kanten til at begå kriminalitet, har betydet, at en gruppe unge i Herredsvang i dag er i gang med uddannelse og fritidsjob.**
– Foto: Niels Åge Skovbo/Fokus.

Herredsvang

► **Herredsvang er et boligområde med store sociale problemer i Aarhus, men bydelen er på nogle områder inde i en positiv udvikling. Andelen af 24-årige, der ikke har en ungdomsuddannelse, er faldet fra 16,5 procent i 2012 til 12,7 procent i 2016.**
► **Andelen af unge i Herredsvang, der er sigtet for kriminalitet, har de seneste 10 år været mellem 0,6 og 0,3 procent mod 0,3 og 0,2 procent i hele Aarhus Kommune.**

”Det virker at give unge på kanten af de forkerte miljøer et skub i den rigtige retning”

Hvor mange boligområder tidligere brugte ekskriminelle som rollemodeller, er flere nu begyndt at bruge helt almindelige unge. Den 29-årige pædagog Faisal Saeed er en af dem. I fire år har han forsøgt at få unge i det udsatte boligkvarter Herredsvang ind på et bedre spor. Og det er lykkedes

AF BRITTA SØNDERGAARD
soendergaard@k.dk

Der er juletræ og lyskæder i caféen, og et halvt hundrede mennesker, hvoraf de fleste er med i en gruppe af psykiatribrugere, er samlet til julefrokost i den røde murstensbygning, som udgør kulturhuset i boligområdet Herredsvang i det nordvestlige Aarhus. I en gang står en gruppe tørklædeklædte kvinder og snakker. Det er torsdag eftermiddag lige før jul i kulturhuset i det socialt belastede kvarter med godt 3800 beboere, hvoraf halvdelen har anden etnisk baggrund end dansk, og hver tredje voksne står uden for arbejdsmarkedet.

Kulturhuset ligger centralt i Herredsvang på et lille torv lige foran den lokale Fakta-butik og er et knudepunkt for en stribe aktiviteter som bibliotek, beboergrupper, lektiecaféer, kulturelle og politiske møder, teater og koncerter og efter nytår også en jobformidling.

I en sofa i et kontor på første sal sidder 29-årige Faisal Saeed iført sort hættetrøje og kasket og fortæller om de såkaldte rollemodeller i Herredsvang, der forsøger at støtte unge til et ungdomsliv med fritidsjob og uddannel-

se. Faisal Saeed er en af i alt fem rollemodeller i Herredsvang.

De er ansat otte timer om ugen og er mentorer for en til to unge hver. Faisal Saeed har de seneste fire år været mentor for tre unge og har hjulpet dem med at finde fritidsarbejde, lyttet til dem, når de havde det svært og forsøgt at støtte dem i at holde fast i deres uddannelse.

Selv klarede Faisal Saeed sig generelt godt i skolen. Efter 10. klasse prøvede han kræfter med forskellige uddannelser som kok og grafisk teknik. På et tidspunkt mødte han en pædagog fra sin tidligere ungdomsklub, der spurgte, om ikke det var noget for ham at blive pædagog. Han havde ikke nogen ungdomsuddannelse, men ligesom to andre i gruppen af rollemodeller lykkedes det ham at komme ind på pædagogseminariet via en særlig brobygningsuddannelse. Han har nu arbejdet som pædagog det seneste halvandet år. Desuden driver han et vietnamesisk spisested sammen med tre andre.

”Jeg er født og opvokset i Herredsvang og kender mange af de unge her. Området har forandret sig de seneste 10 år. Hvor der tidligere var høj kriminalitet og en bande

kaldet Trillegårdssbanden, er kriminaliteten i dag ikke noget, man mærker i det daglige,” siger Faisal Saeed.

Ikke desto mindre er der ifølge Faisal Saeed en lille gruppe, der hænger ud på torvet foran Fakta, og som kan blive fristet af det kriminelle miljø.

”Da vi begyndte som rollemodeller for fire år siden, diskuterede vi, om vi skulle forsøge at hjælpe de drenge, der allerede var havnet i kriminalitet. Men den opgave var for svær. Vi besluttede derfor at hjælpe drenge, der måske var lige på kanten af loven, og som skulle have et skub i den rigtige retning. Vi spurgte en gruppe drenge, om de ville være med. Flere af dem ville gerne i gymnasiet, men de var ikke blevet erklæret egnede. Det lykkedes en gruppe på syv drenge at komme ind på gymnasiet, fordi en af de andre rollemodeller gav dem intens faglig hjælp i matematik og fysik.”

Siden er det lykkedes alle drengene i gruppen at fastholde deres uddannelse, blandt andet på grund af den intensive støtte fra en af rollemodellerne, der har et særligt talent for at undervise i matematik.

Faisal Saeed forklarer, at

Rollemodeller

► **En undersøgelse** fra Center for Boligsocial Udvikling (CFBU) viser, at rollemodeller kan skabe positiv udvikling for de unge i et boligområde og for rollemodellerne selv.

► **Herredsvang er** et af de boligområder, der arbejder med rollemodeller, som skal være forbilleder for andre unge som en del af en boligsocial indsats.

► **Ordningen støttes** af en pulje fra Landsbyggefonden med et årligt beløb, der svarer til en fuldtids pædagogløn. Puljen fra Landsbyggefonden evalueres af Vive (Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd).

► **Læs mere** på www.cbfu.dk

han som rollemodel og mentor laver forebyggende arbejde, der kan forhindre, at de sociale myndigheder skal i gang med en mere krævende indsats.

”De fleste i gruppen har egentlig ressourcestærke forældre, men da vi begyndte havde de meget fravær i skolen, var sent ude om aftenen og gik nogle gange med de forkerte venner. Vi prøvede at få dem ind på et andet spor. Vi kørte med ud til Føtex og Rema 1000, så de kunne få et fritidsjob, og det lykkedes. Hvis de unge bruger tid på lektier og tre eller fire dage om ugen på at arbejde, så er der mindre tid til at omgås de forkerte,” fortæller Faisal Saeed.

Han forklarer, at nogle af de drenge, som rollemodellerne hjalp, oprindeligt var nederst i hierarkiet blandt de unge i Herredsvang, fordi de ikke havde råd til at købe smart tøj.

Men de unge fik langt mere selvværd, efter at de var kommet i gymnasiet og havde fået et fritidsjob. Faisal Saeed fortæller, at han som mentor spiller fodbold og går ture med de unge. Mentorerne satser også på at gå i teatret og vise deres såkaldte mentees udstillinger og andre kulturelle tilbud.

”Er der noget, de unge ikke kan lide, så er det pædagogsnak. Men hvis vi taler sammen, mens vi laver noget, så kan vi lettere kommunikere. Jeg synes, vi har haft held

med at give en gruppe unge, der måske var på kanten af de forkerte miljøer, et skub i den rigtige retning,” fortæller Faisal Saeed.

Mange socialt udsatte områder har de seneste år gjort brug af rollemodeller, der kan fungere som forbilleder for andre unge. Men hvor der tidligere har været en tendens til at bruge ekskriminelle eller meget talentfulde unge, så viser en rapport fra Center for Boligsocial Udvikling, at rollemodellerne i stigende grad er mere almindelige unge.

”Vores rapport fraråder brugen af tidligere kriminelle som rollemodeller, blandt andet fordi erfaringerne har vist, at de er svære at styre. Vores undersøgelse viser også, at en rollemodel ikke behøver at være et præmieeksempel på en ung. Rollemodeller kan også være helt almindelige unge fra et lokalområde, der måske ikke er gået i gang med en uddannelse. Men de unge skal have nogle værdier og ambitioner, som andre unge kan spejle sig i. Vi kan også se, at det især er rollemodellerne, der tager et kvantespring, fordi der er nogen, der tror på dem,” siger seniorkonsulent Mette Fabricius fra Center for

Boligsocial Udvikling, der er medforfatter til rapporten. Hun henviser til, at en gruppe piger fra Nørrebro, der er udpeget som rollemodeller, har holdt oplæg på folkemødet på Bornholm.

I kulturhuset i Herredsvang har boligsocial børn- og ungedarbejder Miguel Mikkelsen otte års erfaring med, at rollemodeller kan gøre en forskel for unge i udsatte boligområder. Han peger på, at Herredsvang som flere andre socialt belastede områder er inde i en positiv spiral, hvor flere unge tager en uddannelse, og ungdomskriminaliteten falder.

”Hvor kriminalitet og utryghed tidligere fyldte meget i boligområdet, så er der i dag en helt anden stemning end tidligere. Samtidig er antallet af familier, der flytter fra området, faldet markant de seneste syv år, fordi der er blevet tryghed i området.

Ifølge Miguel Mikkelsen hænger den øgede tryghed blandt andet sammen med de mange initiativer, der er taget for at få bydelens unge i gang med uddannelse, job og fritidsaktiviteter – herunder også rollemodellerne.

Rollemodelprojektet koster, hvad der svarer til en pædagogs fuldtidsløn om året, og spørgsmålet er, om

det ikke er mange ressourcer at bruge på syv-otte unge og fem rollemodeller? Projektleder Miguel Mikkelsen henviser til den såkaldte Skandia-model, der har beregnet, at samfundet kan spare milliardbeløb ved at satse på, at færre havner uden for samfundet. Samtidig viser beregninger fra Det Kriminalpræventive Råd, at et fængselsophold koster 680.000 kroner om året for hver indsat.

”Kan vi bare rykke syv-otte drenge væk fra at være på kanten af det kriminelle miljø og støtte dem til at få uddannelse og job, så er det noget, der batter samfundsøkonomisk og menneskeligt. Samtidig kan vi se, at idéerne fra mentorer og mentees spredt sig til andre unge i området. Når først de unge er fyldt 19-20 år, er det ofte for sent at rette op på en kriminel løbane. Der er færre kriminelle end tidligere, men til gengæld er kriminaliteten blevet hårdere, og det er blevet sværere for en kriminel at komme på rette spor igen. Derfor må vi gøre noget, mens vi kan,” siger Miguel Mikkelsen. ■

VIDEO Interview med **Faisal Saeed på k.dk/video**